

Република Србија
КАБИНЕТ МИНИСТРА
БЕЗ ПОРТФЕЉА
ЗАДУЖЕН ЗА
ДЕМОГРАФИЈУ
И ПОПУЛАЦИОНУ
ПОЛИТИКУ

FUTURISTIČKI INSTITUT

STAVOVI I MIŠLJENJA GRAĐANA TRI OPŠTINE O NATALITETU I MERAMA O PODSTICAJU NATALITETA

Beograd, 2018

Stavovi i mišljenja građana tri
opštine o natalitetu i merama o
podsticaju nataliteta (Zvezdara,
Stara Pazova, Jagodina)

Izveštaj kvantitativnog istraživanja

Sadržaj:

1. Uvod.....	4
2. Ciljevi istraživanja.....	5
2.1. Specifični ciljevi	5
3. Organizacija istraživanja.....	5
4. Sadržaj upitnika.....	6
5. Metoda.....	6
5.1. Terensko istraživanje i prikupljanje podataka	7
6. Uzorak	8
7. Rezultati istraživanja	12
7.1. Analiza rezultata istraživanja po pitanjima	12
8. Dodatna analiza	22
9. Zaključci.....	23
10. Prilozi	24
10.1. Prilog 1. Anketa Natalitet 2018.....	24
11. Dodaci	27
11.1 Popis grafikona	27

1. Uvod

Republika Srbija sa prosečnom starošću od 41,6 godina (2011), jedna je od najstarijih zemalja na svetu. Pored toga, Srbija konstanto iz godine u godinu beleži sve veći pad nataliteta. Često ćemo iz medija, bilo da se radi o štampanim ili elektronskim čiti da se govori o ovom problemu. Nisu retke ni mere različitih nivoa vlasti kao i pojedinih resornih ministarstava da se bave ovim problemom i uvode nove strategije i planove u čilju povećanja stope nataliteta. Postoje inicijative i konkretni programi i privrednih društava i pojedinaca sa ciljem podsticanja nataliteta. Da nije bilo svih ovih pokušaja pad nataliteta bi još izraženiji.

Zbog svega toga je potrebno duboko sagledati sve okolnosti i sa većim znanjem formirati nove ideje. Stoga je ovo primarno istraživanje usmereno na građane Republike Srbije u posebno odabranim opštinama. Istraživanje je rađeno u tri opštine u Srbiji: Zvezdari, Staroj Pazovi i Jagodini.

Ključni ciljevi istraživanja jesu utvrđivanje glavnih problema nataliteta u Srbiji, definisanja najvažnijih materijalnih i nematerijalnih mera koji bi podsticali rađanje.

2. Ciljevi istraživanja

Osnovni cilj istraživanja jeste prikupljanje podatka u tri opštine u Republici Srbiji (Zvezdari, Stara Pazova i Jagodina), koji bi ukazali na ključne **probleme nataliteta**, kao i koji su to najbolji i najefikasniji podsticaji po mišljenju građana, za rešavanje ovog pitanja.

2.1. Specifični ciljevi

Specifične ciljevi istraživanja čine sledeće:

1. steći sliku o tome šta građani misle o problemu nataliteta i da li uopšte to smatraju problemom
2. koja vlast treba najviše da se bavi problemom nataliteta
3. koliko su građani informisani o strategiji za podsticanje rađanja
4. koje su najvažnije materijalne, a koje nematerijalne mere koje bi doprinele porastu nataliteta
5. sagledati da li su građani koristili neko od prava na finansijsku podršku porodici

3. Organizacija istraživanja

Faze rada pre, tokom i nakon istraživanja:

- Definisane sadržaja upitnika
- Izrada upitnika
- Utvrđivanje uzorka, kvota i lokacija
- Organizacija terenskog rada
- Obuka i priprema anketara
- Rad anketara na terenu – intervjuisanje ispitanika
- Kontrola terenskog rada
- Kodiranje pitanja iz upitnika
- Analiza podataka
- Izrada izveštaja

4. Sadržaj upitnika

Upitnik (Prilog 1.) sadrži 32 pitanja, jedno otvoreno pitanje i 31 zatvoreno pitanje. Na anketi je naznačeno da samo stanovnici opština u kojoj se sprovodi anketiranje imaju pravo da rade anketu. Anketa se može dati na uvid ispitaniku, ali samo obučeni anketar može da popunjava anketu i postavlja pitanja ispitaniku.

Da bi se nakon ispitivanja sprovedla kontrola rada na terenu, kao i kvalitetno kodiranje pitanja iz ankete, svaki anketar upisuje svoju šifru, broj ankete, lokaciju i broj opštine.

Socio-demografska pitanja su sledeća: pol ispitanika, godine, obrazovni status, radni status, standard domaćinstva u kome žive u odnosu na prosek u Srbiji, bračni status.

Specifična pitanja u cilju utvrđivanja stavova i mišljenja građana o merama i podsticaju nataliteta su sledeća:

- Zatvorena pitanja: broj dece ispitanika, da li smatraju da Srbija ima problem sa natalitetom, da li smatraju da država treba aktivno radi na ovom polju, da li su čuli da je nadležno ministarstvo napravilo strategiju za podsticanje rađanja, koje materijalne, a koje nematerijalne mere smatraju najvažnijim za rešavanje problema niske stope nataliteta.
- Otvorena pitanja: šta smatraju da je glavni problem nataliteta u Srbiji

Na kraju ankete ostavljen je prostor da anketar upiše kontakt ispitanika, kako bi mogla da se obavi, zbog standardne procedure, provera kvaliteta rada na terenu. Najmanje 75% anketa po anketaru treba da ima ostavljen kontakt.

5. Metoda

Za utvrđivanja stavova i mišljenja građana tri opštine o natalitetu i merama o podsticaju nataliteta vršena je **kvantitativna studija**.

Kvantitativna istraživanja podrazumevaju ispitivanje velikog broja ljudi o njihovim mišljenjima, stavovima i iskustvima kako bi se dobile jasne činjenice i izvršila statistička analiza. Da bi se dobili pouzdani rezultati, bitno je da se ispita dovoljno veliki broj ljudi i da se bude siguran da oni predstavljaju reprezentativni uzorak mnjenja koje se ispituje.

5.1. Terensko istraživanje i prikupljanje podataka

Istraživanje je rađeno na slučajnom reprezentativnom uzorku od ukupno 950 stanovnika iz tri opštine:

- Zvezdara (53,8%),
- Stara Pazova (23,1%),
- Jagodina (23,1%).

Terenski rad na Zvezdari rađen je na deset lokacija na ovoj opštini. Lokacije se bile raspoređene po naseljima opštine Zvezdara i to na sledeći način. Lokacije A tipa su područja koja čine sledeće grupe lokacije na kojima je izvršeno prikupljanje čistim slučajnim uzorkovanjem: Vukov spomenik, Bulbuder, Lion, Cvetkova pijaca, Učiteljsko naselje, Konjarnik. Lokacije B tipa su lokacije: Mirijevo 1, Mirijevo 2, Cvetanova Ćuprija i Veliki Mokri Lug.

Opština Jagodina bila je podeljena na pet grupa lokacija. Svih pet grupa lokacija su bile u urbanom delu, podeljenje po ulicama, brojevima ulica i stanovima (kućama).

Opština Stara Pazova bila je podeljena na četiri grupe lokacija.

U ove tri opštine će se održati debate na relevantnu temu, a rezultati će se koristiti u svrhu dalje analize.

Intervjuisanje je obaljeno **licem u licu** (F2F tehnika) uz pomoć **papirne ankete** (PAPI tehnika). PAPI (Paper and pencil interviewing) je najčešće korišćen metod za prikupljanje podataka. Predstavlja proces ličnog intervjuisanja gde anketar ima štampani upitnik sa kog čita pitanja ispitaniku i popunjava odgovore u isti. PAPI zahteva dobro obučene anketare, koji na osnovu dobrog pristupa i komunikacije sa ispitanicima prikupljaju informacije o njihovim stavovima, verovanjima i mišljenjima na zadatu temu istraživanja. Lični kontakt sa učesnicima može rezultirati bogatije i detaljnije odgovore.

Anketiranje je obavljalo 14 anketara. Svi anketari imali su prethodno iskustvo u ovakvom vidu istraživanja. Pre izlaska na teren i starta svaki anketar je prošao obuku i pripremu za terenski rad. Anketari dobijaju svoje šifru, broj anketa koji treba da odrade, mape i kvote sa detaljnim objašnjenjima i broj opštine koju anketiraju. Na obuci se anketarima nagoveštava da 75% njihovih anketa treba da sadrži kontakt telefon na kraju ankete, kako bi ispitanik mogao biti potencijalno kontaktran zbog standardne procenude provere rada na terenu.

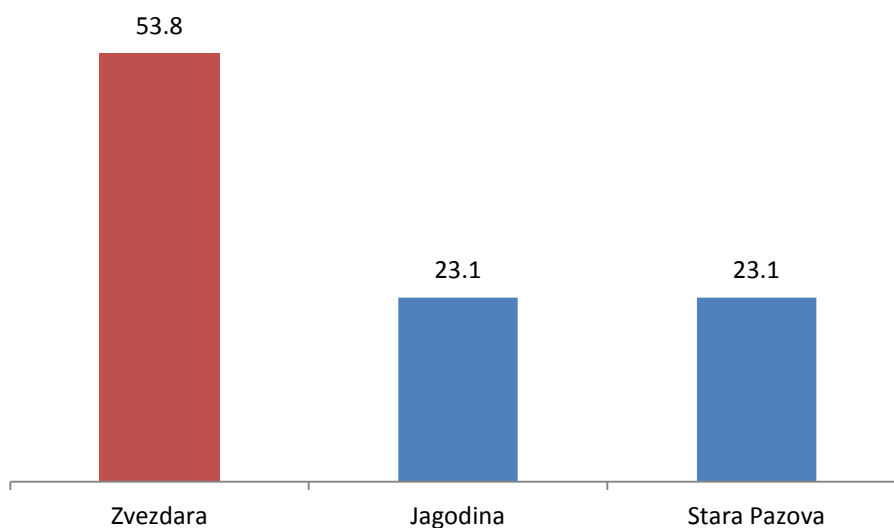
Intervjuisanje je trajalo do 10 minuta, a upitnik je imao jedno otvoreno pitanje i 31 zatvoreno pitanje. Terensko prikupljanje je rađeno između 15. oktobra 2018. i 23. oktobra 2018. Za sve tri opštine nisu agnažovani anketari koji u njima žive.

Analiza je rađena u SPSS 20 statističkom softveru.

6. Uzorak

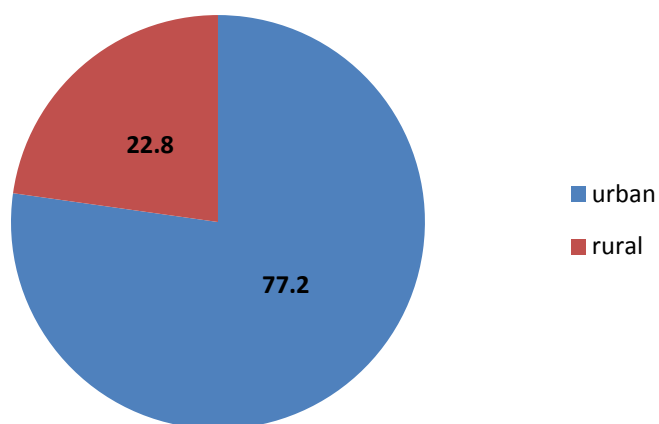
Uzorak je trostruko stratifikovan.

Istraživanje je rađeno na slučajnom reprezentativnom uzorku od ukupno 950 ispitanika u tri opštine: **Zvezdare 53,8%, Stare Pazove 21,1% i Jagodine 23,1% ispitanika.**

Grafikon 1. Anketiranje prema opštinama, u %

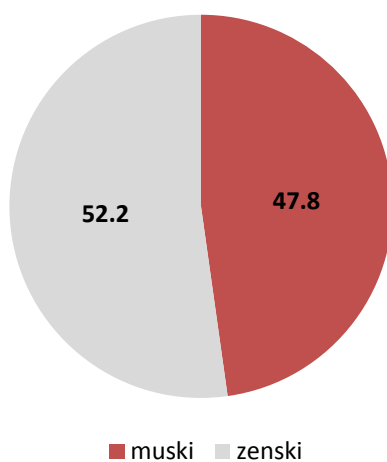
Sa urbanih lokacija bilo je 77,2% ispitanika, dok je ruralno područje činilo 22,8% intervjuisane populacije.

Grafikon 2. Anketiranje prema području urbano/ruralno, u %

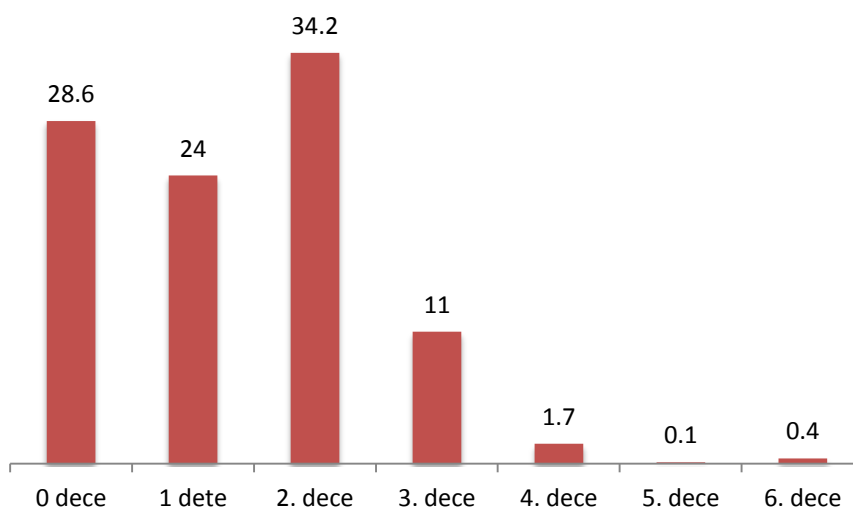

52.2% ispitanika bile su žene , dok je mušku populaciju činilo 47.8%.

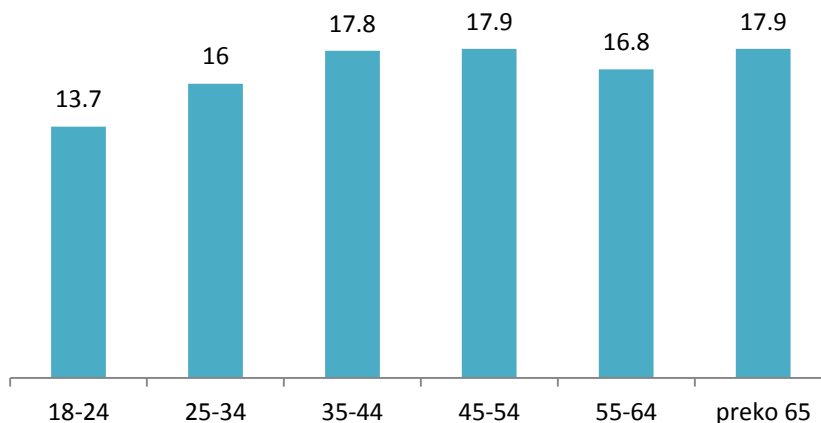
Grafikon 3. Anketiranje prema polu, u %

Najveći broj ispitanika 34,2 ima dvoje dece. Na drugom mestu su oni koji nemaju ni jedno dete, 28,6%. Ispitanika koji imaju jedno dete je 24%, dok se njih 13,2% može pohvaliti sa troje ili više dece i to – 11% ispitanika sa troje dece, 1,7% ispitanika sa četvoro dece, 0.1 sa petoro dece, a sa šestoro dece 0,4% ispitanika.

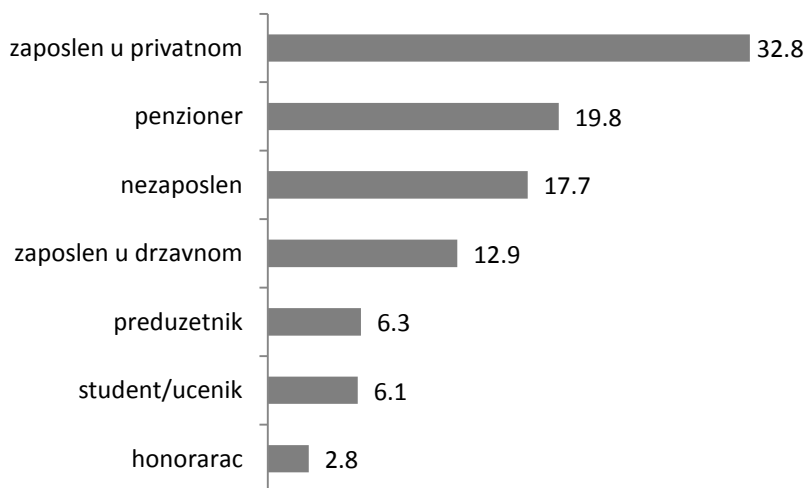
Grafikon 4. Anketiranje prema broju dece, u %

Najviše ispitanika ima preko 65 godina, 17,9% i između 45 – 54 godine 17,9%. Sledeća najbronija grupa kategorisana po godinama jeste ona između 35 – 44 godine sa 17,8% ispitanika. Između 55 – 64 godine zastupljeno je 16,8% ispitanika, dok je onih između 25 – 34 godine 16%. 13,7% ispitanika ima između 18 – 24 godine.

Grafikon 5. Anketiranje prema godinama, u %

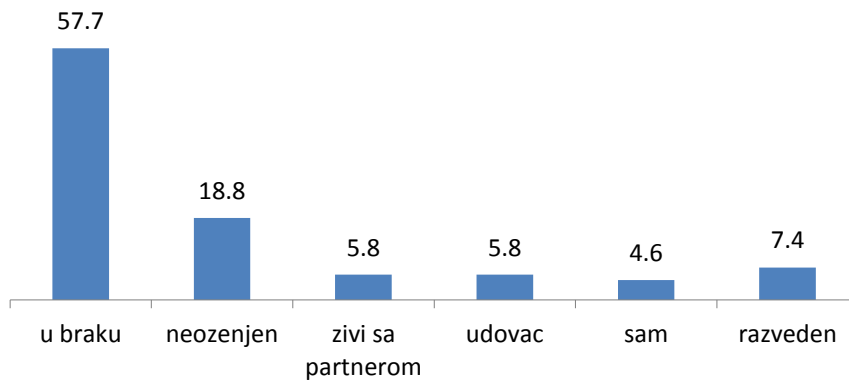
U odnosu na radni status ispitanika, gotovo jedna trećina, njih 32,8% zaposleno je u privatnom sektoru. Penzionera je bilo 19,8%, dok je nezaposlenih lica bilo 17,7% od ukupnog broja ispitanika. Zaposlenih u državnom sektoru je 12,9%, preduzetnika 6,3%, studenata i učenika 6,1%, dok je honorarnih radnika 2,8%.

Grafikon 6. Anketiranje prema radnom statusu, u %

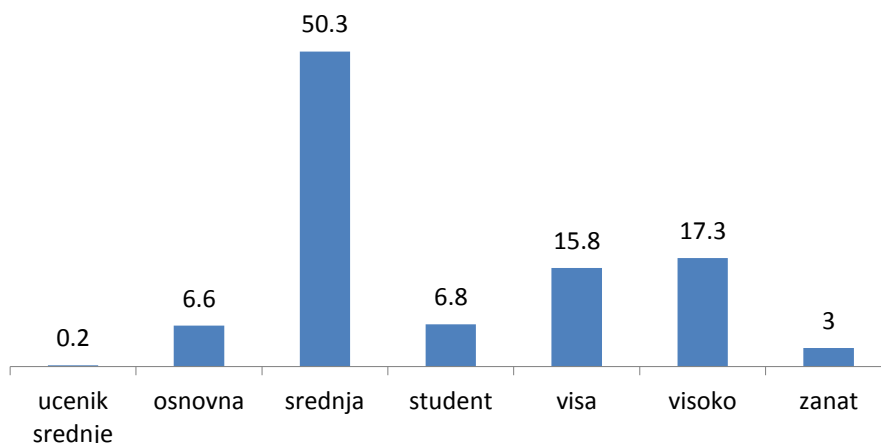
U odnosu na bračni status, 63,5% ispitanika je reklo da je nekom obliku zajednice sa partnerom (veza, brak), dok je 36,5% ispitanika samo.

57,7% ispitanika je u braku, 18,8% je neoženjeno/neudato, 5,8% živi sa partnerom, ali nije formalno u braku. 5,8% ispitanika je udovac/udovica, 4,6% ispitanika je samac, njih 7,4% je nekad bilo u formalnom braku, ali je sada razvedeno.

Grafikon 7. Anketiranje prema bračnom statusu, u %

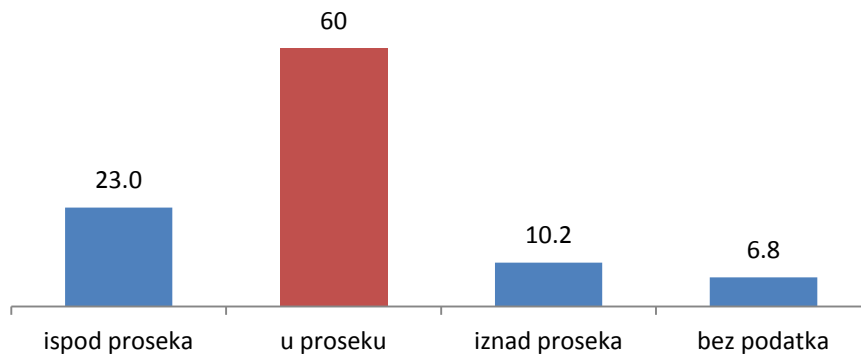
U odnosu na obrazovni status najviše ispitanika, njih 50,3% završilo je srednju školu. Visoko obrazovanje ima 17,3% ispitanika. 15,8% ispitanika je završilo višu školu. Trenutno je u procesu školovanja 7% ispitanika, 6,8% studenata i 0,2% srednjoškolaca. Sa osnovnim obrazovanjem je 6,6% ispitanika, a njih 3% je završilo neki vid zanata.

Grafikon 8. Anketiranje prema obrazovnom statusu, u %

60% ispitanika smatra da je njihovo domaćinstvo u proseku u odnosu na sam prosek države Srbije. 23% ispitanika je istaklo da je njihovo domaćinstvo ispod proseka, a 10,2% je reklo da

je iznad proseka u odnosu na prosek u Srbiji. 6,8% ispitanika nije želelo da odgovori na ovo pitanje.

Grafikon 9. Anketiranje prema standardu u odnosu na prosek u Srbiji, u %

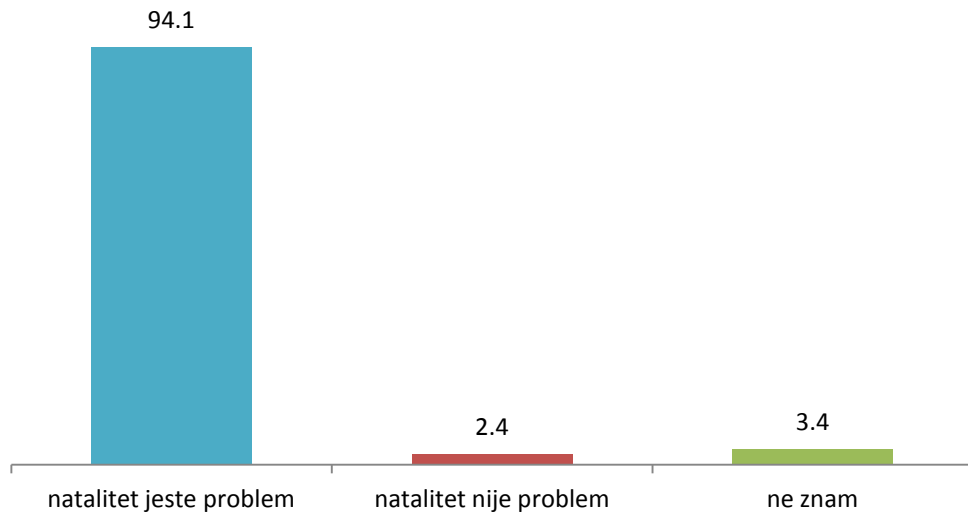
7. Rezultati istraživanja

U rezultatu istraživanja predstavimo koje su stavove i mišljenja građani iz tri opštine izneli o natalitetu i merama o podsticaju nataliteta. Takođe, odgovorićemo na ključne probleme samog istraživanja:

- šta građani misle o problemu nataliteta i da li uopšte to smatraju problemom
- koja vlast treba najviše da se bavi problemom nataliteta
- koliko su građani informisani o strategiji za podsticanje rađanja
- koje su najvažnije materijalne, a koje nematerijalne mere koje bi doprinele porastu nataliteta
- sagledati da li su građani koristili neko od prava na finansijsku podršku porodici

7.1. Analiza rezultata istraživanja po pitanjima

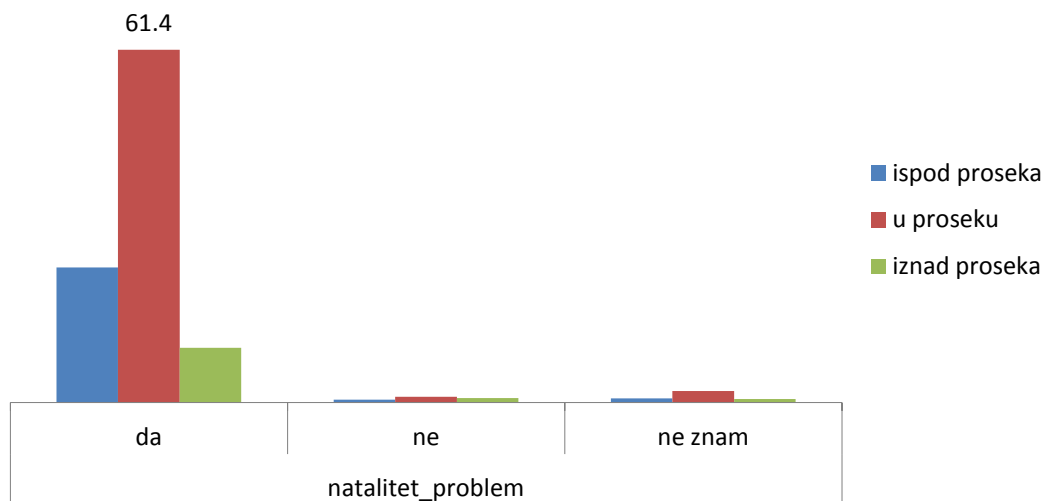
Na pitanje pod rednim brojem 5. *Da li smatrate da Srbija ima problem sa natalitetom*, rezultati su sledeći: 94,1% ispitanika istaklo je da natalitet jeste problem, njih 3,4% je reklo da ne zna, a 2,4% je odgovorilo da Srbija nema problem sa natalitetom.

Grafikon 10. Stav ispitanika o tome da li Srbija ima problem sa natalitetom, u %

U sve tri opštine: Zvezdara, Stara Pazova i Jagodina, rezultat je gotovo identičan. **Natalitet jeste problem u Srbiji.** Toga su građani Srbije svesni, samim tim i saglasni da postoji problem.

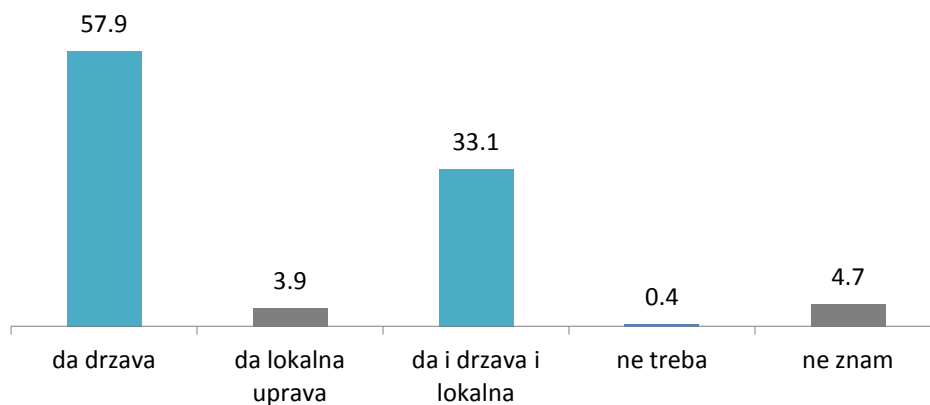
Da je natalitet problem bolje razumeju oni čiji je materijalni status u proseku, 61.4% populacije, što nam potvrđuje i Hi kvadrat test.

Grafikon 11. Stav ispitanika o tome da li država ima problem sa natalitetom, prema materijalnom statusu ispitanika, u %

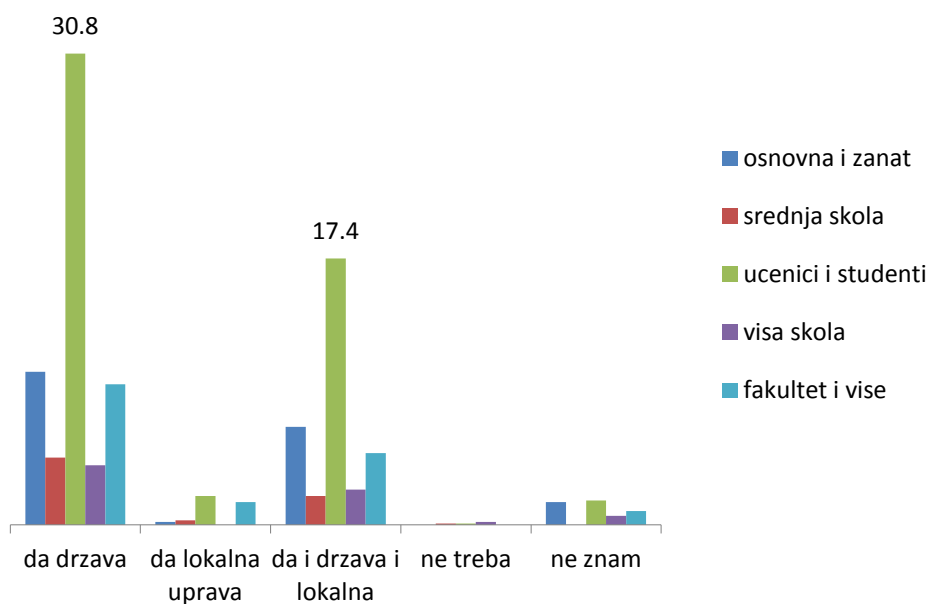
Sledeće pitanje pod rednim brojem 6. u anketi, glasilo je *Da li smatrate da država treba aktivno da radi na ovom polju*, došli smo do sledećih rezultata:

57,9% populacije smatra da država treba da ima jasan plan. Druga najveća grupa, njih 33,1% nalazi da i lokalna i republička vlast moraju time da se bave. 4,7% ispitanika ne zna, ili ne može da oceni ko bi tačno trebao da se bavi ovim problemom, dok je 3,9% ispitanika reklo da je ovo ipak problem koji treba da bude rešen u okvirima lokalne samouprave. Samo 0,4% ispitanika smatra da država i lokalna vlast ne treba da se bave ovim problemom. U poslednjem slučaju, kada je ispitanik odgovorio da to nije aktivnost kojom treba da se bavi bilo koji nivo vlasti, anketa se prekidala jer njihovi dalji odgovori ne bi bili relevantni za istraživanje.

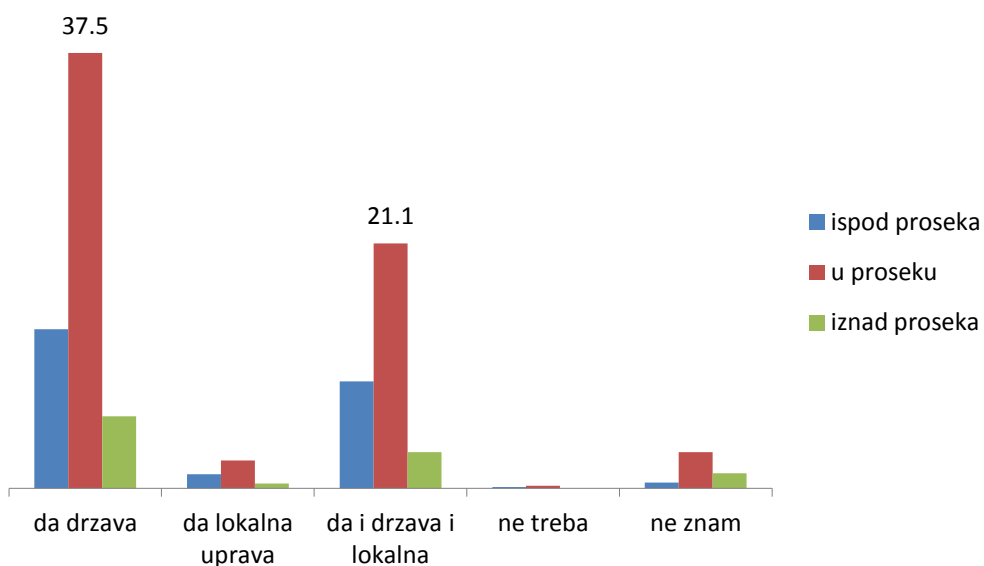
Grafikon 12. Mišljenje građana koji nivo vlasti treba aktivno da radi na polju problema nataliteta, u %

U okviru ovog pitanja možemo izneti dodatne zaključke, na osnovu obrazovanja ispitanika. Na Grafikonu 12. jasno možemo primetiti da su učenici i studenti, to jest oni koju su trenutno u procesu formalnog obrazovanja ti koji su najsvesniji da je ovo problem kojim treba da se bavi i država kao najviši nivo vlasti, ali i oni niži poput opština i lokalne samouprave. Hi kvadrat test nam dokazuje značajnost ovih podataka.

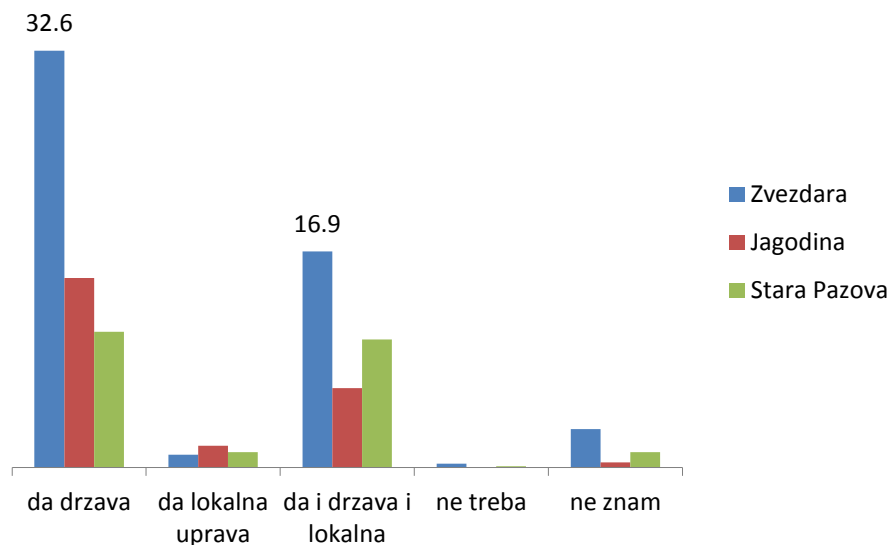
Grafikon 13. stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema obrazovanju ispitanika, u %

Primetno je da su ispitanici koji imaju prosečan standard u domaćinstva ti koji smatraju da kako samo država, tako i država u sinergiji sa lokalnom vlašću treba da se bavi ovim problemom.

Grafikon 14. Stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema standardu domaćinstva, u %

Ukoliko posmatramo koja je opština istakla da je država ta koja treba aktivno da radi na ovom polju, kao i država sa nižim nivoima vlasti, vidimo da je to beogradska opština Zvezdara.

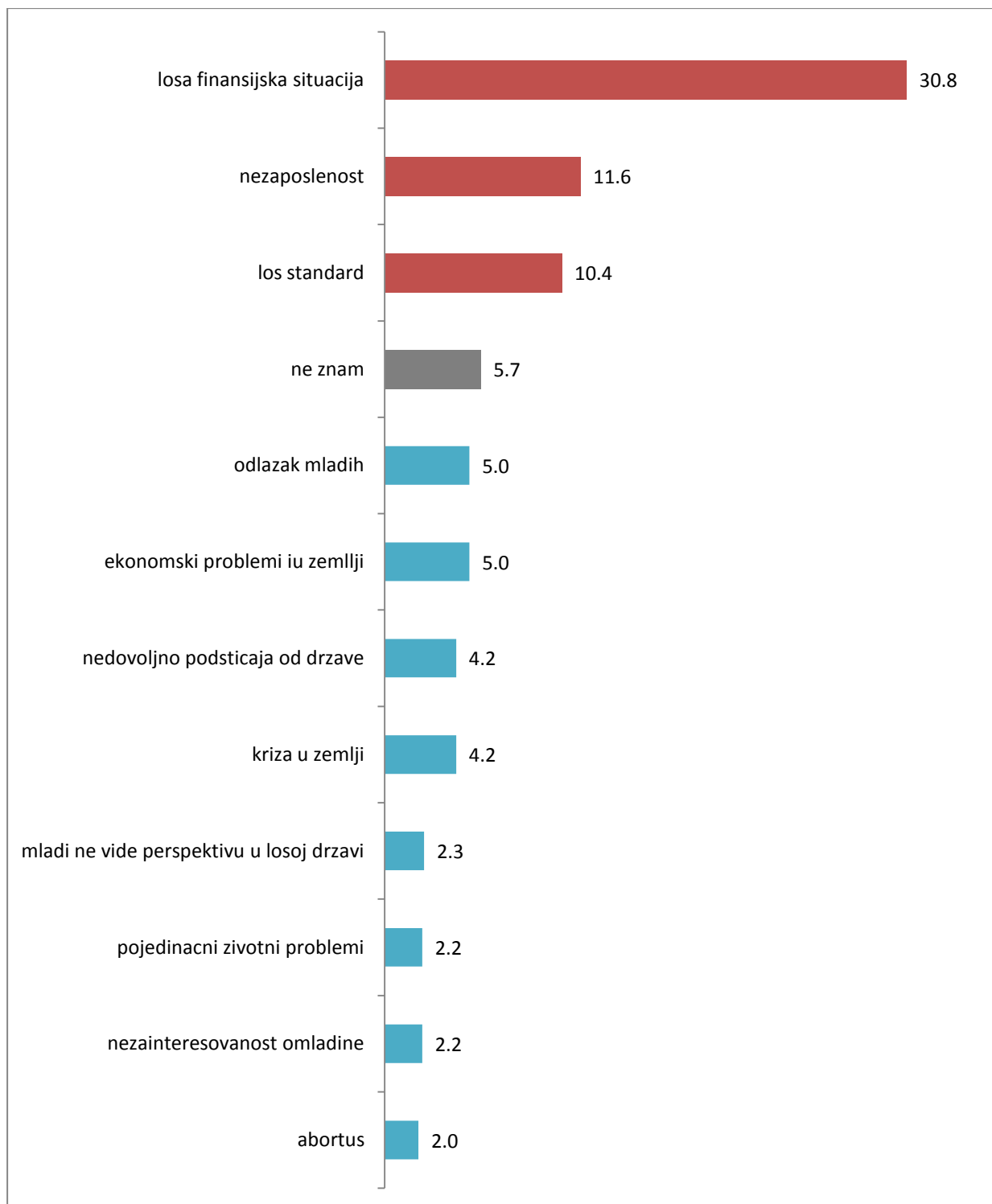

Grafikon 15. Stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema opštima u kojima je rađeno anketiranje, u %

Sedmo pitanje u anketi glasilo je: *Šta smatrate za glavni problem nataliteta u Srbiji* većina populacije je bila saglasna da je to **loša finansijska situacija** 30,8%. Sledeći dva problema koja su ispitanici navodili jesu nezaposlenost 11,6% i loš standard 10,4%. Ispitanici su navodili ostale problem po sledećem rasporedu: odlazak mladih, ekonomski problemi u zemlji, nedovoljni podsticaji od države, kriza u zemlji, mladi ne vide perspektivu u lošoj državi, pojedinačni životni problemi, nazainteresovanost omladine i abortus.

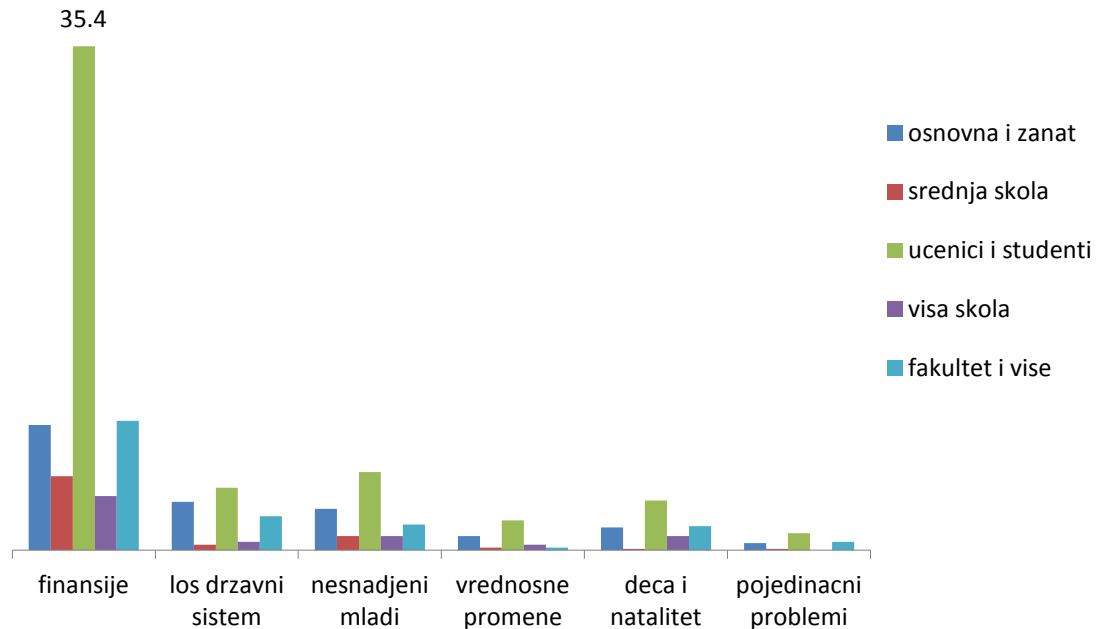
Ovo je bilo otvoreno pitanje, ispitanici su imali mogućnost da slobodno iskažu svoj stav, a odgovori su tokom kodiranja, obrade i analize podataka struktuirani prema gore navedenim kategorijama.

Grafikon 16. Mišljenje ispitanika o tome šta je glavni problem nataliteta u Srbiji, u %

U okviru pitanja broj 7. takođe možemo primetiti da su učenici i studenti ti koji su isticali da su finansije najveći problem nataliteta u Srbiji. Hi kvadrat test nam potvrđuje statističku značajnost ovog podatka.

Grafikon 17. Šta ispitanici smatraju za glavni problem nataliteta u Srbiji, prema obrazovanju, u %

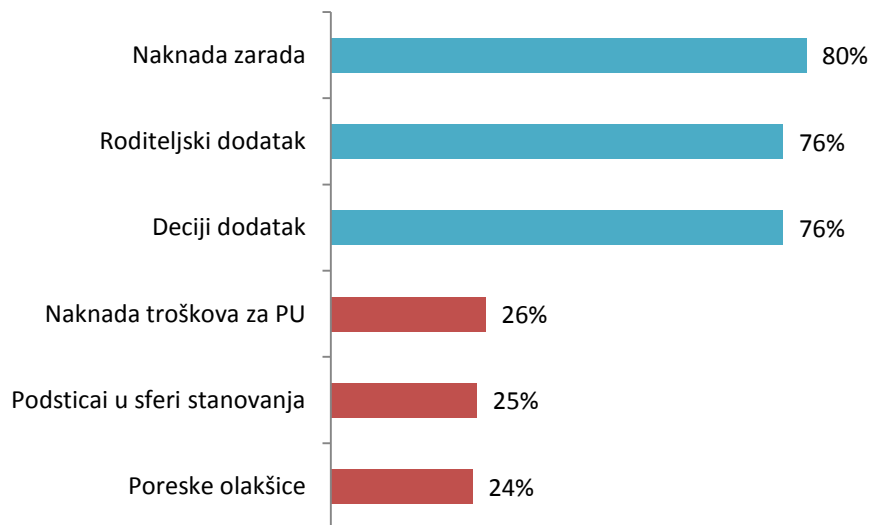
Pitanje 8: Da li ste čuli da je nadležno ministarstvo napravilo strategiju za podsticanje rađanja, rezultati su sledeći: 50,6% ispitanika je čulo za strategiju, 37,9% nije čulo za strategiju, dok 11,6% ispitanika ne zna da li je čulo.

Grafikon 18. Iskaz građana o tome da li su čuli za novu strategiju za podsticanje rađanja od strane nadležnog ministarstva, u %

Većina građana je čula da postoji strategija za podsticanje rađanja, međutim, ne postoje značajne statističke razlike između socio-demografskih grupa ili drugih varijabli.

P9.-P14. iz ankete, *Od navedenih predloga materijalnih mera, recite nam koji su tri najvažnije,* građani su najviše istakli: naknadu zarada, 80% ispitanika, roditeljski dodatak 76% i dečiji dodatak 76%. Ispitanici su navodili i naknadu troškova za predškolske ustanove 26%, podsticaje u sferi stanovanja 25%, poreske olakšice 24%.

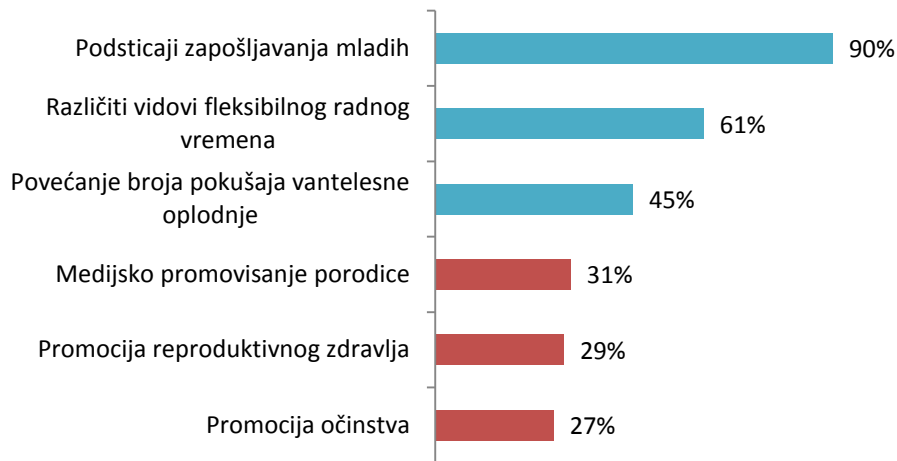

Grafikon 19. Najvažnije materijalne mere prema proceni ispitanika, u %

Većina građana smatra da je novac na računu ("kešu") vredniji od olakšica i smanjenja troškova. Sve što nije direktno upućen novac na račun korisnika se praktično smatra za nematerijalnu pomoć.

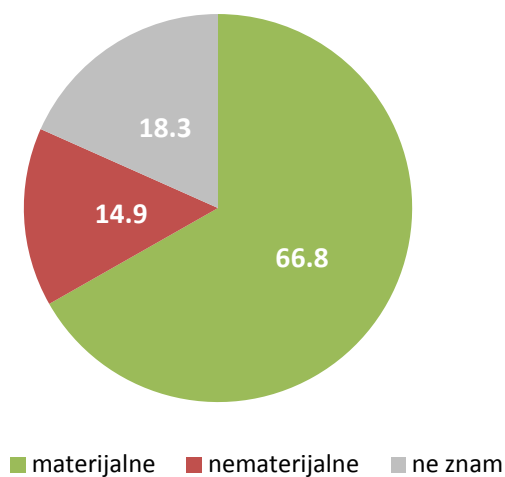
P15.-P20. *Od navedenih predloga nematerijalnih mera, recite nam koji su tri najvažnije,* građani su najviše navodili podsticanje zapošljavanja mladih 90%, različite vidove fleksibilnog radnog vremena 61% i povećanje broja pokušaja vantelesne oplodnje 45%.

Iako većina građana prioritet daje materijalnim podsticajima, gotovo svi (90%) smatraju da je važno podsticati zapošljavanje mladih, te roditeljima omogućiti fleksibilno radno vreme. Human stav o povećanju broja pokušaja za vantelesnu oplodnju koju finansira država ima gotovo polovina ispitanih građana.

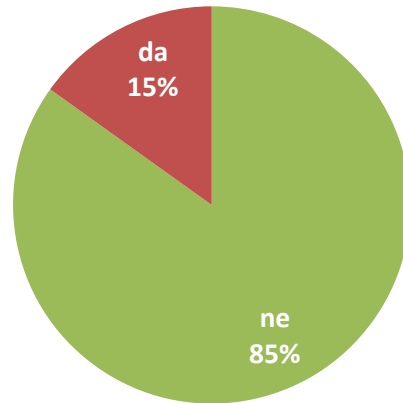
Grafikon 20. Najvažnije nematerijalne mere prema proceni ispitanika, u %

21. pitanje *Koje mere mogu da daju veće rezultate*, čak 66,8% ispitanika je reklo da su to materijalne mere. 18,3% ispitanika je na ovo pitanje nije znalo odgovor ili nije moglo da oceni trenutnu situaciju, dok je 14,9 % ispitanika reklo da su to materijalne mere.

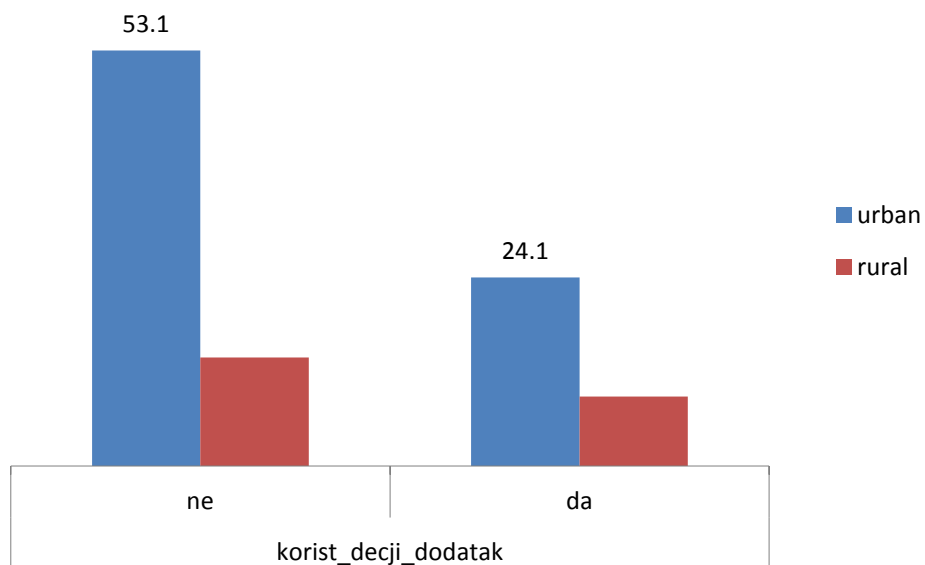
Grafikon 21. Mišljenje građana o tome koje mere, materijalne ili nematerijalne mogu da daju veće rezultate

Na pitanje 22-27. *Da li koristite neko od sledećih prava na finansijsku podršku porodici*, ispitanici su čak u 85% slučajeva rekli da ne koriste. Samo njih 15% se izjasnilo da je koristilo neki vid finansijske pomoći.

Grafikon 22. Korišćene nekog vida finansijske podrške porodici

Možemo primetiti na *Grafikonu 23.* da se finansijska pomoć u vidu dečijeg dodatka u većoj meri koristi u urbanoj sredini, nego u ruralnog.

Grafikon 23. Korišćenje dečijeg dodatna u urbanoj i ruralnoj sredini

8. Dodatna analiza

Od onih građana koji smatraju da je natalitet problem i koji su koristili neka od prava smatraju da su zarade i roditeljski dodatak ključni u poboljšanju nataliteta. Takođe, ista grupa smatra da je vantelesna oplodnja i aktivnost promovisanju porodice u medijima od najvažnijeg značaja.

Prema analizi statističke značajnosti nema većih odstupanja po važnim varijablama za ovu studiju. Stavovi građana su slični u sve tri opštine. Razlike su predstavljene ispod:

- U ruralnim sredinama su građani češće upoznati sa strategijom nego u urbanim (napomena: u urbanim sredinama ima više stanovnika pa je u apsolutnim brojevima veća upoznatost).
- Takođe u urbanim sredinama je češće važniji materijalni dodatak, zapošljavanje i fleksibilno radno vreme.
- Ženama se više dopada ideja o nematerijalnom značaju odsustva oca sa posla od muškaraca, više pokušaja vantelesne oplodnje i dečiji dodatak.
- U Jagodini više nego u druge dve opštine smatraju da su finansijski problem glavna prepreka nataliteta u Srbiji.
- Na Zvezdari je češća upoznatost građana o strategiji nego u druge dve opštine.
- U Staroj Pazovi je češće čuti da je dobra ideja smanjenje poreza.
- Da strategija postoji češće su upoznati oni koji imaju decu.

9. Zaključci

Građani Srbije u tri opštine svesni su da **postoji problem sa natalitetom** u Srbiji. U sve tri opštine u kojima je rađeno istraživanje, Zvezdara, Stara Pazova i Jagodina, potvrdili su taj stav.

Ispitanici su saglasni da je **država ta koja treba aktivno da radi na ovom polju**. Trećina ispitanika smatra da pored države i lokalna vlast u sinergiji sa vrhovnom vlašću treba da se bavi ovom oblašću.

Iako je globalni trend da je natalitet veći tamo gde su i finansijski problemi ljudi veći, glavni problem nataliteta prema stavu gradađa ove tri opštine jesu **loša finansijska situacija**. Novac predstavlja glavnu kočnicu u porastu nataliteta, istakla je većina anketiranih građana.

Većina građana informisana je o tome da je nadležno ministarstvo napravilo strategiju za podsticanje rađanja.

Najbolji vid materijalne mere koji bi se mogao preduzeti jesu naknade zarada, roditeljski i dečiji dodatak. Sa druge strane najbolje nematerijalne mere jesi podsticaji zapošljavanja mladih i različiti fleksibilni vidovi radnog vremena. Međutim, većina građana usaglasila se da su **materijalna mera te koje mogu doprineti većim rezultatima**.

I pored toga, većina ispitanika nije koristila neke od prava na finansijsku pomoć podrške porodici. Zašto je to tako kada većina građana smatra da bi im upravo novac pomogao u rešavanju problema nataliteta? Da li ih u tome sprečava mukotrpana birokratija, nedovoljna informisanost, nedostatak vremena ili nešto drugo, mogla bi biti tema za neko naredno istraživanje.

10.Prilozi

10.1. Prilog 1. Anketa Natalitet 2018

ANONIMNA ANKETA NATALITET.2018

ŠIFRA ANKETARA

BROJ ANKETE

Anketa se sprovodi u cilju ispitivanja javnosti tri opštine, među kojima je i Vaša, o problemu nataliteta i podsticanja rađanja

Pravo da radi anketu imaju samo stanovnici koji žive u opštini u kojoj se sprovodi anketiranje. Tekst označen italikom se ne čita. Ako ispitanik pita: krajnji korisnik istraživanja je nadležno ministarstvo koje će rezultate da koristi za implementaciju strategija. Prva tri pitanja se ne postavljaju ispitaniku. Postoji samo jedan odgovor osim za pitanja gde je naznačeno drugačije.

Možete pokazati anketu na uvid ispitanicima pre popunjavanja, da se uvere da je anketa na samo jednom A4 listu.

1. LOKACIJA Urbano Ruralno
 3. OPŠTINE 1 2 3

2. POL M Ž

4. Koliko dece imate?
 Ako nema upišite 0.

5. Da li smatrate da Srbija ima problem sa natalitetom?

Da Ne Ne znam/Ne mogu da ocenim

6. Da li smatrate da država treba aktivno da radi na ovom polju?

Da, država treba da ima plan Da, ali to je stvar lokalne samouprave Da, i lokalna i republička vlast moraju time da se bave
 Ne treba (**prekinuti anketu**) Ne znam/Ne mogu da ocenim

7. Šta smatrate za glavni problem nataliteta u Srbiji?

8. Da li ste čuli da je nadležno ministarstvo napravilo strategiju za podsticanje rađanja?

Da Ne Ne znam

OD NAVEDENIH PREDLOGA MATERIJALNIH MERA, RECITE NAM KOJE SU TRI NAJVAŽNIJE?

Ne mora da označi ni jednu meru ako mu se ne dopada. Čitate samo bold odgovore, a objašnjenje čitate na zahtev ispitanika ako je potrebno.

9. **Naknada zarada** – Da država isplaćuje punu zaradu trudnicama i porodiljama

10. **Roditeljski dodatak** – Za prvo dete 100.000 rsd, za drugo 10.000 rsd mesečno do druge godine, za treće 12.000 rsd do desete godine, za četvrto 18.000 rsd mesečno deset godina

11. **Dečiji dodatak**

12. **Naknada troškova boravka u predškolskim ustanovama**

13. **Podsticaji u sferi stanovanja**

14. **Poreske olakšice**

OD NAVEDENIH PREDLOGA NEMATERIJALNIH MERA, RECITE NAM KOJE SU TRI NAJVAŽNIJE?

Ne mora da označi ni jednu meru ako mu se ne dopada. Čitate samo bold odgovore, a objašnjenje čitate na zahtev ispitanika ako je potrebno.

15. **Podsticanje zapošljavanja mladih**

16. **Usklađivanje rada i roditeljstva uz korišćenje različitih vidova fleksibilnog radnog vremena** – veća mreža vrtića i obuke za negovanje dece

17. **Promocija očinstva** – plaćeno odsustvo sa posla za očeve

18. **Promocija reproduktivnog zdravlja** – na prvom mestu promocija u školama za očuvanje reproduktivnog zdravlja

19. **Povećanje broja pokušaja za vantelesnu oplodnju**

20. **Medijski programi koji imaju za cilj promociju porodice**

21. KOJE MERE MOGU DA DAJU VEĆE REZULTATE?

Materijalne Nematerijalne Ne znam/Ne mogu da ocenim

DA LI STE KORISTILI NEKO OD SLEDEĆIH PRAVA NA FINANSIJSKU PODRŠKU PORODICI?

DA NE

22. **Naknada zarada za vreme porodiljskog odsustva, odustva sa rada radi nege deteta.**

23. **Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta.**

24. **Roditeljski dodatak**

25. **Dečiji dodatak**

26. Naknada troškova u predškolskim ustanovama	☐	☐
27. Regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi	☐	☐

28. KOLIKO GODINA IMATE?

Ako ispitanik ne želi da odgovori, upišite prema slobodnoj proceni.

- 18 - 24
 25 - 34
 35 - 44
 45 - 54
 55 - 64
 65+

29. KOJI JE VAŠ OBRAZOVNI STATUS?

Ne čitate odgovore već čekate da ispitanik odgovori i onda upišete u odgovarajuće polje

☐ Nezavršena/bez škole	☐ Osnovno	☐ Više
☐ Učenik/ca srednje škole /gimnazije	☐ Srednje	☐ Visoko (Fakultet, Mr, Dr, MC, PhD...)
	☐ Student/kinja	☐ Zanat

30. VAŠ RADNI STATUS?

Ne čitate odgovore već čekate da ispitanik odgovori i onda upišete u odgovarajuće polje

☐ Student/učenik	☐ Zaposlen/a u privatnom sektoru	☐ Preduzetnik/vlasnik firme
☐ Nezaposlen/a	☐ Zaposlen/a u državnom sektoru	☐ Penzioner/ka
☐ Radim honorarne poslove		☐ Drugo

31. KAKO BI OPISALI STANDARD VAŠEG DOMAĆINSTVA U ODNOSU NA PROSEK U SRBIJI?

☐ U proseku je	☐ Iznad proseka
☐ Ispod proseka	☐ Ne znam/Ne mogu da ocenim

32. BRAČNI STATUS

☐ Oženjen/Udata	☐ Živim sa partnerom	☐ Živim sam
☐ Neoženjen/neudata	☐ Udovac/Udovica	☐ Razveden/a

Najlepše hvala što ste učestvovali u našoj anketi!

Molimo Vas da nam ostavite KONTAKT TELEFON ili E. POŠTU kako bismo mogli da Vas kontaktiramo zbog standardne procedure provere kvaliteta rada na terenu. Hvala!

11. Dodaci

11.1 Popis grafikona

Grafikon 1. Anketiranje prema opštinama, u %	8
Grafikon 2. Anketiranje prema području urbano/ruralno, u %.....	8
Grafikon 3. Anketiranje prema polu, u %	9
Grafikon 4. Anketiranje prema broju dece, u %.....	9
Grafikon 5. Anketiranje prema godinama, u %	10
Grafikon 6. Anketiranje prema radnom statusu, u %.....	10
Grafikon 7. Anketiranje prema bračnom statusu, u %	11
Grafikon 8. Anketiranje prema obrazovnom statusu, u %	11
Grafikon 9. Anketiranje prema standardu u odnosu na prosek u Srbiji, u %	12
Grafikon 10. Stav ispitanika o tome da li Srbija ima problem sa natalitetom, u %	13
Grafikon 11. Stav ispitanika o tome da li država ima problem sa natalitetom, prema materijalnom statusu ispitanika, u %.....	13
Grafikon 12. Mišljenje građana koji nivo vlasti treba aktivno da radi na polju problema nataliteta, u %	14
Grafikon 13. stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema obrazovanju ispitanika, u %.....	15
Grafikon 14. Stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema standardu domaćinstva, u %	15
Grafikon 15. Stav ispitanika o tome da li država treba aktivno da radi na polju nataliteta, prema opštimama u kojima je rađeno anketiranje, u %.....	16
Grafikon 16. Mišljenje ispitanika o tome šta je glavni problem nataliteta u Srbiji, u %.....	17
Grafikon 17. Šta ispitanici smatraju za glavni problem nataliteta u Srbiji, prema obrazovanju, u % ...	18
Grafikon 18. Iskaz građana o tome da li su čuli za novu strategiju za podsticanje rađana od strane nadležnog ministarstva, u %.....	18
Grafikon 19. Najvažnije materijalne mere prema proceni ispitanika, u %.....	19
Grafikon 20. Najvažnije nematerijalne mere prema proceni ispitanika, u %.....	20
Grafikon 21. Mišljenje građana o tome koje mere, materijalne ili nematerijalne mogu da daju veće rezultate	20
Grafikon 22. Korišćene nekog vida finansijske podrške porodici	21
Grafikon 23. Korišćenje dečijeg dodatka u urbanoj i ruralnoj sredini	21

Република Србија
КАБИНЕТ МИНИСТРА
БЕЗ ПОРТФЕЉА
ЗАДУЖЕН ЗА
ДЕМОГРАФИЈУ
И ПОПУЛАЦИОНУ
ПОЛИТИКУ

STAVOVI I MIŠLJENJA GRAĐANA TRI OPŠTINE O NATALITETU I MERAMA O PODSTICAJU NATALITETA (Zvezdara, Stara Pazova, Jagodina)

Beograd, 2018